

Хәкимова Сылубикә

Хämидулла кызы

(6.12.1907 - 6.03.1983)

Хәкимова Сылубикә Хämидулла кызы Кызыл Мишә авылында 1907 елның 6 декаберендә туа. Алан-Елга авылы егете Бәдыйкка кияүгә чыга. Гомере буге басуда кәкре урак белән ашлык ура, чүп утый, көлтә бәйли. 3 балалары туа: Йөзлебикә, Хәжиәхмәт, Галиәхмәт.

Тракторчылар басуда эшли башлагач, аш пешерә, көндәлек ипи пешерә. 1967 елның 9 декаберендә пенсиягә чыга, 12 сум пенсия алган. Эшләгән өчен 3 сум 5 тиен күләмендә акча түлэгәннәр. Бик кызу, итагатыле, шул кадәр әйбәт хатын булган. (әнкәй сөйләгәннәрдән)

1983 елның 6 мартында вафат булган. Үләр алдыннан бик күп коймак ашаган. Соңгы ризыгы шул булган. Алан –Елга зиратына жирләнелә.

III АССР
(область, край, АССР)
РАЙОНСКИЙ РАЙСОБСОЗ
(районный, городской отдел социального обеспечения)
К/х им - Ирем
(наименование колхоза)

УДОСТОВЕРЕНИЕ № 782497

Фамилия Хәмидуллина
(получателя)
Имя Солушина
Отчество Хәмидулловна
Год рождения 1907 г/х/II
Вид пенсии Иешөрөш

(образец подписи получателя)

Пенсия назначена по старости, по группе инвалидности, по случаю потери кормильца на членов семьи в соответствии с Законом о пенсиях и пособиях членам колхозов и п. 8.11 Положения о порядке назначения и выплаты пенсий членам колхозов из среднемесячного заработка 3 руб. 05 коп.

В размере Двемәртәсимә (пропись)
Пенсия назначена с 9/х/II 1967 г.
Удостоверение выдано 20/х/II 1967 г.
Сделано в отделе социального обеспечения ТАСБР

Мирзегәлямова Гәлсинә кулъязмасыннан.

18.04.2016

Д.Б.Рамазанова “Татар диалектларыннан сөйләү үрнәкләре”, Казан, 2010

Китап 2004-2013 елларга Татарстан Республикасы дәһләт телләрен цәм Татарстан Республикасында бешка телләрене саклау, лйрәннь цәм ньстерь буенча Татарстан Республикасы Дәһләт программасын ьтәнъ максатында нәшер ителә.

Сөйләүче: Хәкимова Сылубикә, 68 яшь. Татарстанның

Саба районы, Алан Елга (Яңа Шекше) авылы. Эксп., 1973 ел.

Дүрт бәбәйтәкле зәңгәр дубейни күлмәгем бар ийе инде, бер бәбәйтәк салғаныйың инде, үзе аның ниләре (изүләре һ.б. жирләре) хәзерге шикелле түгел инде, туп-туры, пырастуй инде ул шушылай, менә шушылай пырастуй бүтән бер (нәрсә) йуғ ийе тулқышты. Озон қысалы ул име, дүрт балайтәк салған ийе аңа, йақасы бар. Йақасыз күлмәк кимәдем үз гөмөрәмә дә. Болай әйләндермә йақа түгел. Хәзер чықты ул әйләндермә. Турыға ғына йақа, энә синең күлмәкнең, күфәйкенең йақасы бар бит, менә шуның шикелле туры ғына йақайы. (Дубейни) үзеннән чыққан чуптарлы, үзеннән чыққан ийе чуптары. Тулқы ул төрлөчә түгел, бер үзе жете зәңгәр ийе, әй ақсыл зәңгәр ийе әйеме, чуптар үзеннән чыға. Сәтин түгел ул, сәтин айырым.

Менә хәзер димче килә инде име, сорый инде. Менә ди, мин сиңа, ди, димчегә килдем, ди, қызыңны миңа бирәсең, ди инде име. Инде бер килә, ике килә, аннары өчөнче килүендә мähәргә әйберләр төйнәп килә хәдер. Энә шул, менә шул инде қыз жағыннан да бирәләр инде, ир жағына да әйбер төйнәп килә инде, бүләкләр апкилә инде берәз, димче ышанып килеп китә хәдер, име димче килеп киткән чағында димчегә биреп жибәрәләр хәдер ақлашқачыннан әйберләр, намазлық, сөлгө, бер-ике намазлықмы, сөлгө, бүтәнчә бүләк-салақ жуқ, сөлге, ашаулық бирәләр, килешеп киткән чағында име. Хәдер ақлашып китте бит инде. Димче килеп китт, е, инде хәдер ақлашып, шуннан суң ул жәңдән килә туй билгесе қуйарға, ничәсенә туй килә. Аннары инде туйға киләләр, ничә кеше килә, ничә пар кеше килә. Монда қыз жағында әзерләнәләр. Элек қыз жағына барамы туйға, элек қызда була. Безнең тәтәне апкиттеләр, қыз жағында булды туй. Безнең бабайларда булды туй. Бәк шәб итеп туй йасадылар инде хәдер. Хәдер кийәү киләсе бар бит хәдер. (Туйға) парлап-парлап, ат белә киләләр пулный қазлар пешереп, паштитлар пешереп, бүләг алып килә инде туйға. Менә безгә дә төштөләр, күлмәкләр алып төштөләр. Туй киткәннән суң, хәзер кийәү килә инде қыз жанына қунарға, хәзер инде кийәү киләсе бар, кийәүгә урын жәеп қуйдылар алдан. Хәзер мин тигезле кеше баласы бит инде, әтинең төп жортонда бит инде бу, тигезле кеше баласы дип, барыбер тормады бичарақайым, апкерде дә, мине түшәккә тәгәрәттеләр, тигезле кеше баласын тәгәрәтәләр йәнәсе, кийәү йатасы түшәк, тигезле кеше баласын (тәгәрәтәләр), йәнә тигез ғьмльр итсеннәр. Өч йәшлег ийем шуна күрә белә торғанмындыр, аннары кийәү килгәченнән утырып бер самашыр чәй эчә дә, қыз белә жегет шул көйөнчә қала инде.

Аннары иртә беләнгә мунча йағабыз, қоймақ пешә. Киленне аны менә бер қат кийәүләп жөрдә дә әүвәле, бер ай жөриме кийәү, атна кич сайын килә, бер кич қунып, ике кич қунып китә инде. Қайсы килгәндә икене қуна, атна кич қуна, жомға көннә қуна да шимбә қайтып китә инде. Аннары инде қайтып киткәченнән аннан бер ай, аймы кийәүли дә алмаға килә зурлап, кийәү алмаға килгәченнән, төйәделәр малай безнең Бәдрижамал абыстайға, қомған да қалмады, көйәнтә дә қалмады, чиләк тә қалмады. Қуб итеп әйберне төйәп озата киттеләр, сондоқ булмыйча, әвәле булды инде ул, хәдер дә бар әле ул сондоқ. Сондоққамы? Хәзер челтәр име, менә мин үзем дә унике ашаулығ әлдем өлөңге урнына. Унике ашаулық түргә генә, менә эстинәгә әлеп чыктым, сөлгә почмақ сайын парлап. Теге әүвәле чүпләмне сөлгөләр, қып-қызыл башлы. Берне озонны әләсең, икенчәсен, қысқарағын, өстөнә әлеп қуйабыз сөлгөнә, аңа бәк күп кирәг инде әйбер, гел кул белән сукқан бит аны, үзем суктым. Киленне үз йағындағы йақын қәрәндәшләре озата бара, қодалар, қодачалар килә. Қодалар-қодачалар килә бездә. Алар озата киләләр дә әнә шул килеп, ашап-әчеп, йәш киленгә әпкилгән әйберсе белә өйнә киендереп бергә-бергә, аннары қайтып китәләр. Киленне әвәле шул күпчәк салып төшерә торғаннар ийе. Арбадан төшүгә, тарантастан төшүгә, айағ астына күпчәк қуйа торғаннар ийе. Йәнәсе йомошак сүзлә була. Қергәч килеп күрешә инде. Пирвай башта бийем белән күрешә, бийата белә күрешү булмады ул элек. Аннары қаршы алучылар күп бит инде, қодачалар, қодағылар дигән шикелле. Шулай қодағылар була бит, шулар күрешеп, қаршылаб алып кертеб утырталар инде, безнең заманда әйбер қаптырмадылар.

Киндер турында. Ин әвәле киндерне чәчтек. Ин әвәле аның өстөнә үсеп чықты баса. Баса ди торғаннар ийе, бер төрлө пәси башлы ғына, пәси қойрығы шикелле нәстә (баса) чықты аның өстөнә. Аны жийыб алдық. Жыйыб алдық та жәйдек. Жәйгәченнән күпме йатты, өч атна йатты микән ул жир өстөндә, аннары жийыб алдық. Жыйыб алып күбәләп қуйып киптердек тә мунчаға күтәрдек тә талқыдық. Талқыйсы бар аны, басаны. Талқыдық та, аннары һәйбәтләп талқығаннан суң көйлөгә салып төйдөк. Аннары жегерләгәченнән шуны һәйбәтләп киндер итеп суктық, хәзер киндердән. Киндерне жийыб алып суктық хәзер, көйлөгә салып төйдөк ансын тағы, аны суға салдық. Басаны жиргә жәйдек, ә киндерне суға салып булдырыб алдық, сөйәген. Аннан судан алғачыннан, киптердек тә талқыдығ инде аны мучаға күтәрәб әме. Күтәрәб алдық та хәдер инде күтәрәп алып талқып сүс иткәннән соң жегерлибез инде, киләб ағачына сарабыз, ничә басма была, бүрәнә буйына тартабыз, алтышар бүрәнә, бишәр бүрәнә, әнә шуннан шунда хәтле, аннары соң суғабыз. Үзенең ыстаны була торған ыйы. Бавлары бөтөн нәрсәсе әзер ийе аның. Бәк күб аның әше. Әвәле без хыйалландығ инде аның белә, иптәш. Абыйлар бар ыйы, бер күлмәге белә бер ыштаны бер чиләк була торғаныы. Әле аны сукқачыннан һәйбәтләп менә китәсе қыз бит инде, ағарттық, аны көллә суға салып, қайнатып, сары сувын чыгардық та. Аннары суң жәйгә чыға башлағачыннан йаз жітүгә, ындыр табағына алып жәйдек. Наруш суға манычтық та жәйдек, суға манычтық та жәйдек. Аның жебен дә ағартқаладығ әле сиңа. Киләп жепләрне түбәгә жәйеп жеб ағарттық ақ нәрсә суғу өчөн. Аннары инде киндерне сукқачыннан ағарттық. Оло кисмәкне чығарып қуйдық та су тутырып, шуңа кипкән сайын манычтық та жәйдек, манычтық та жәйдек. Ул аппақ булды. Аның әше бәк күб ийе, сеңем, хәзер генә асат ул. Аннан китәсе қыз ашавлық сукты, сөлгә сукты, жәймә сукты име. Әнә шул ағартқаныннан чолғав суктық. Киндерне ағарттық та шуңа чолғав эшләделәр. Минекә дә бар ийе кийәүгә барғанда чолғавларым. Аяқ баш чолғав да эшләдек, аннары аяқ башы да бар ийе моңоң хәтле генә. Аның чолғавы моңоң хәтләрәк булыр ийе, аяқ башы тағын моңоң хәтле генә буладыр ийе. Менә қунычына чормағаннан суң башына чормарға тағы кирәк бит, башынықы айрым ийе.

Сөйләүче: Хәкимова Сылубикә, 68 яшь. Татарстанның

Саба районы, Алан Елга (Яңа Шекше) авылы. Эксп., 1973 ел.

Гатауллина Разыя

Вәли кызы

(.....1910 - 29.09.1981)

Әнием турында истәлекләр

...Хәтирәләр, хәтирәләр...

Әнием турында истәлекләр язуну сорап шалтырату алгач, башыма килгән иң беренче уй, бу изге проектны уйлап табучылар, шул проект өстендә эшләүчеләргә чиксез рәхмәт хисләре булды. Ирләре сугыш кырында илебез азатлыгы өчен көрәшкәндә, ачык-ялангачлык белән көрәшеп тылда эшләгән, йорт-жирләрен бөтен килеш, бабаларын ач үлемнән саклап калган, көндезләрен колхозларда, завод-фабрикаларда, фәнни институтларда эшләгән, ә төннәрен фронтка жиберергә бияләй-носкилар бәйләгән, чабата үргән, үзе ач булса да, актык өшегән бәрәңгесен балаларына ашатып, үлемнән алып калган әниләр турында бик кирәк мондый истәлекләр. Менә болар башыма килгән беренче уем. Ә икенче уем: нигә эти-әни исән вакытта күбрәк сорашмадым икән, нигә язып калмаганмын икән,-дигән уйлар. Яшь вакытта аңламыйсың бит, эти-әни мәңге яшәр кебек тоела...

Минем әнием Гатауллина Разыя Вәли кызы 1910 елда Алан-Елга авылында дөньяга килә. Әниемнең әтисе Вәли бабаем жәен иген игеп, терлек асрап көн күрсә, кыш айларында үзенә “Зингер” машинасын асып, Оренбург, Астрахань якларына барып, хәлле кешеләргә тегү теккән. “Бик пөхтә, чибәр, уңган кеше иде бабагыз”-дип сөйли иде әнием. Әниемнең уңган, тырыш булуы да, тегәргә осталыгы да бабаемнан килгәндер. Әбием дә уңган хужабикә булган.

Утызынчы елларның авырлыклары минем әнием гаиләсен дә урап узмаган. Халык, башына төшкән заман, чор авырлыкларын бергә күтәргәннәр. Авыл халкы, бәхет эзләп, семья-семья ерак көнчыгышка язылып китә башлагач, мондагы тормышны таркатып, мал-туарларны алып, ни булса да халык белән бергә булып дип, товар поездына утырып алар да ерак көнчыгышка киткәннәр. Урман кисү эшендә эшләп яңа тормыш башлаганнар. Чит жирләрдә тормыш итү авыр булган, сагыну да булгандыр, башка гаиләләр кайта башлагач алар да кире әйләнеп кайтканнар.

Энием шундый матур, тату гаиләдә бердән-бер бала булып үссә дә, 1934 елда, этием Гатаулла улы Хәкимулла белән кушылып, унберенче кеше булып, ишле семьяга килен булып төшә. Гатаулла бабай нык тормышлы, эшчән кеше булган, иген иккән, күп итеп маллар асраган. Мал эчертергә су күп кирәк булгач, малларны су буена куып алып төшөп эчерткәннәр. Жәен эш күп булганда, үзләре генә житешә алмаганнар, сезонлы эшчеләр яллаганнар. Бабай эшкә бик дуамал кеше булган. Нык тормышлы булу өчен күп эшләргә кирәк булган шул. Бабай үзе дә 3-4 сәгать кенә йоклаган, балаларына да тынгы бирмәгән, гел эштә булганнар. Шундый зур тырышлык белән төзөгән хужалыкны дәвер чире-раскулачивание башлангач таркатканнар. Башта мал-туарны, аннан йортны сүтеп алып киткәннәр, келәтнең түбәсен сүтеп алганнар Себергә сөрелүдән бабам гаиләсе котылып калган. Тырыш бабам, түбәсез келәттә яшәп балалары белән бергә яңа хужалык төзөгән.

Этием сугышка киткәндә, эниемә нибары 31 яшь булган. Берсеннән-берсе кечкенә өч бала белән утырып калган энием: олы апама 6 яшь, уртанчысына 3 яшь, кечкенә апама 1 яшьтә булмаган. Кечкенә балаларын калдырып энием көнне төнгә ялгап эшләгән: окоп казырга да йөргән, урман кисәргә дә, кырда да эшләгән. Күбрәк атлы эштә эшләгән ул. Ашлык, печән ташыган, кыш көннәре урманнан утын да ташыган. Этиемнән калган кайры тунны киеп, аның каешын биленә буып куйган ябык, бәләкәй эниемнән, “бу тун эчәндә кеше бармы соң?”-дип көлә торган булганнар. Кышны яз алыштырган, ә язын энием авыл хатыннары белән бергә, өсләренә, аякларына юклы-барлы сәләмәләрен киеп Арчага симәнә ашлыгына йөргән. Шул ерак арадан ашлыкны күтәрәп алып кайтканнар. “Үзем ач булсам да, язгы суны ерып кайта-кайта юешләнгән, тунган аякларым берни сизмәскә әйләнәп егылырдай хәлгә килсәм дә, өйдәге мине көтүче ач балалар көч бирә иде, кайтыр юлда маяк булып алты күз тора иде” – дип сөйли иде энием. Аларны ашатырга язын көздән кырда калган өшегән бәрәңгеләр жыйганнар, алабутадан ипи пешергәннәр. Балалар туйганчы бер умач ашы ашасыннар дип энием бабаемның “Зингер” машинасын да 4 кг арыш онына алыштырган. Ләкин ул озакка житмәгән шул. Балаларны, булганын ашатып йокларга салгач, энием төннәрен чабата үргән, бәйләү бәйләгән, иске-москыдан балаларга кул белән киёмнәр теккән. Эниемнең язмышы тылда эшләгән бик күп хатын-кызлар язмышына охшаган. Күбесенең ирләре сугыштан әйләнәп кайтмаган. Ә минем этием бик күп авырлыклар күрсә дә, ярты сәләмәтлеген калдырса да, исән килеш әйләнәп кайткан. Эниемнең сугыш вакытында үзен аямыйча эшләве, күргән газаплары, авырлыклары, өч баланы исән-сау килеш саклап калуы, коры сөяккә калган гәүдәсе белән уфалла арбасы, тормыш арбасы тартулары эзсез генә үтеп китмәгән. Этием кайтуга, ул урын өстенә егылган.

Селкенә дә алмыйча тугыз ай урын өстендә яткан. Әтиемнең мэхәббәте, бала караган кебек аны тәрбияләве әниемне яңадан аякка бастырган. Сугыштан соң без тагын өч бала: ике абыем һәм мин дөнъяга килгәнбез. Сугыштан соңгы авыр елларда безне үстерү дә жиңел булмагандыр. Әнием сугыштан соң да колхозда эшлэгән, башта атлар караган, аннары яшелчә бакчасында эшлэгән. Өйдә дә яшелчә, жиләк-жимеш бакчасы ясадылар. Элек татар авылларында юк иде бит андый бакчалар. Минем әти-әнием Казаннан алып кайтып 15 төп алмагач, карлыган, кыжовник, жиләкләр утырттылар. Күп кешеләргә үсентеләр биреп бакчалы иттеләр. Кыяр, помидор, гөмбәләрне зур бочкаларга тозлый торган иде әнием. Оныкларың бик яратып үстерде.

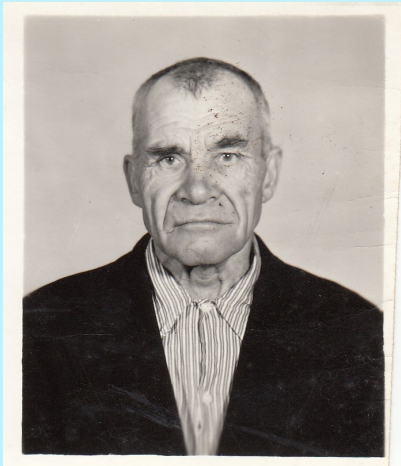
Күп авырлыклар күрсә дә, күңеле керләnmәгән изге күңелле, тыйнак, уңган әниемне искә төшергәндә, ил өстенә төшкән авырлыкны үз жилкәләрендә күтәргән – тылда эшлэгән барлык хатын-кызларга карата соклану, горурлык, рәхмәт хисләре күңелемдә!!! Бу истәлекләр алар рухына дога булып барсын.

Гатауллина Разыяның кызы, Самирханова Илдария

Хәким кызы кулъязмасыннан.

Казан шәһәре

Галимов Габделбадик

Галим улы

(3.02.1932 –9.07.2011)

Галимов Габделбадик Галим улы 1932 елның 3 февралендә Саба районы Шекше авылында дөньяга килә. Әтисе Гатиятов Галим Гатият улы, әнисе Гатиятова Фатиха Хәсән кызы.

Гаиләдә өч бертуган: олысы Габделбадик, әнисе Рәшит һәм сеңлесә Фәйнә үсәләр. Габделбадик жиде яшьтә Шекше мәктәбенә укырга керә. Укый башлауга, Бөек Ватан сугышы башлана, укулары сирәгәя, тылда эшләргә эшчә көчләр кирәк була башлый. Габделбадик көчә житкән эшләрдә катнаша. Күп авырлыкларны жиңәргә туры килә. 1948 елда колхозга керә, фермада төрлө эшләрдә эшли, урман кисүдә хезмәт куя.

Жәмәгәте Галимова Зәйтүнә белән биш бала тәрбияләп үстерәләр. Хезмәтләрен хөрмәтләп, 1998 елда “Хезмәт ветераны” исеменә лаек була. 1995 елда “Тыл ветераны” медале бирелә. Сугышта жиңүнең 50, 55, 60 еллыкларга юбилей медальләре белән бүләкләнә.

1992 елда лаеклы ялга чыга. 2011 елның 9 июлендә вафат була, Шекше зиратына жирләнә.

Улы Галимов Ринат кулъязмасыннан.

18.04.2016 ел

**Нигъмәтжанова
Бибинур
Әлмөхәммәт кызы**
(7.03.1925 –4.04.2003)

Минем әбием Нигъмәтжанова Бибинур Әлмөхәммәт кызы 1925 нче елнын 7 мартында Саба районы Алан-Елга авылында колхозчы гаиләсендә беренче бала булып дөньяга килә.

1933 елда Алан-Елга урта мәктәбенә укырға керә. Анда 7 ел белем алып, 1940 елда мәктәпне бетерә. Әбием жыр-моңга гашыйк бала булып үсә. Авылыбызда куелган театрларда яратып катнаша.

Әбием үзенең хезмәт юлын сугыш башланган елларда урманда кортчылыкта башлап жибәрә

1945 нче елда сугышта бер аягын өздереп кайткан сугыш инвалиды Нигъмәтжанов Шәрипжан Нигъмәтжан улы белән тормыш корып жибәрәләр. Алар 9 балага гомер бирәләр, хәзерге вакытта 2 баласы гүр ияләре. Бабаем белән 44 ел гомер итәләр.

Әбием сугыштан соң үзенен хезмәт юлын колхозда төрле эш башкаручы булып эшли. 1975 нче елда әбием лаеклы ялга чыга. Гомеренең ахыргы көннәренә кадәр әбием улы Рамил килене Фалиянур гаиләсендә тәрбияләнә.

2003 нче елнын 4 апрелендә 78 яшендә әбием бакыйлыкка күчә. Анын жәсады Алан-Елга зиратына күмелә.

“Баш иябез
Бөек елларга”

Кашапова Миннегөл

Габделгалим кызы

(13.12.1913 –13.06.2005)

Кашапова Миннегөл Габделгалим кызы Саба районы Сəрдə авылында 1913 елның 13 декабрендə дөньяга килə.

1936 елда шушы авыл егете Кашафетдин улы Сəхəб белəн тормыш коралар, 6 бала үстерəлэр. Сугышка кадэр олы уллары Зəфэр туа. Эткəйне сугышка алалар. Ул сугыштан кайткач ,2 малай,3 кызны дөньяга тудыра əнкəй.

“ Без тылда калган хатын-кызлар сугышның бөтен авырлыгын үз жылкəбездə күтəрдек. Колхозны алып бару бик авыр, яхшы атларны сугышка алып бетерделэр, калганнары ач, күтəрəмгə калды. Без аларны елый-елый бастырабыз, яшь кызлар өчен иң авыры шул иде”, – дип сөйли иде əнкəй. Сугыш чорында əнкəй өчен иң авыр вакыт була. Таяныр кешесе сугышта, ачлык, ялангачлык. Əнкəй төрле авыр эшлəрдə эшли. Ул урман кисəргə барулары, ач килеш эшлəүлэрə турында еш искə ала иде.

Басуда урак уру, ындыр табагында көлтə тыгып тору, нинди эш бар, шунда эшли, хезмэт куя.

Яшь чагында әнкәй мәчеттә дин сабаклары укырга йөри. Анда озак йөрми, мәчеткә ягарга утын сорагач, әнисе жибәрми аны.

Куйган хезмәте өчен “Хезмәт ветераны” исеменә лаек була. Бөек Жинүнең юбилей медальләре белән күп бүләкләр, мактау кәгазьләре белән бүләкләнгән. Иптәшенең сугышта һәм тылда, үзенең тылда күрсәткән эшләре өчен горуранып яшәде

2005 нче елның 13 июнендә вафат була. Сәрдә авылы зиратына жырленә

Истәлекләренә килене Гөлбану барлады.

Яхина Тәкмилә

(.....1891 - 27.05.1985)

Д.Б.Рамазанова “Татар диалектларыннан сөйләү үрнәкләре”, Казан, 2010

Китап 2004-2013 елларга Татарстан Республикасы дәһләт телләрен цәм Татарстан Республикасында бешка телләрене саклау, лыйрәнһ цәм һстерһ буенча Татарстан Республикасы Дәһләт программасын һтәһ максатында нәшер ителә.

Сөйләүче: Яхина Тәкмилә, 80 яшьтә. Татарстанның
Саба районы, Алан Елга (Яңа Шекше) авылы. Эксп., 1973.

Йегет йағыннан киләдер ийе димче, бер күрмәгән кешегә барас ийе бит шулай. Қилешсәләр аннары суң туй вәғәдәләре қуйып, шулай иттереп килешә торғаннар ийе. Димчегә бер йақын кешене жибәрәсең инде, ағайнымы, қәрдәшме шунда, белгән кешене йебәрәсең димчегә. Ул барып сөйләшә инде. Бирмәкче булсалар шунда мәһәрләрен, тартуларын, тарту ақчаларын сөйләшеп, кирәк әйберләрен, сорасы әйберләрен сорап йебәрәләр инде. Тарту ақчасы туй итәргә ақча инде ул. Ақча бирә торғаннар ийе. Аннан суң қызға алалар инде, әйбер: сондоқ, қомған, күлмәклекләр, шәлләр, читек-кәүешләр. Сандыққа тутыралар да килешкәннән суң туйға қуйып, туйға киләләр инде әти-әнисе жегет жағыннан, шуннан туй итәләр, жегет жағыннан ағайнеләре килә инде шунда. Аннары суң туй итеп бер ике көннән суң кийәү әпкиләләр. Пар атлар жигеп, қыңғыраулар белә. Кийәү ике кич қуна, йә дүрт кич қуна йнде байырағы булса. Аннары шул атна кич сайын килеп йөри. Әлек жийын бар ийе бит, жийынға килә торған ийе килен. Жийынға аптөшә торғаннар ийе киленне жийын атна кичендә. Қыңғыраулар тағып, пар атлар жигеп, килен йағыннан бер қыз утырып, қыз йанына тағы бер қыз утырып затырга килә. Шулай итеп төшөрәләр инде киленне. Қодачалары килә инде шулай. Икенче арбаға малын төйәб аппарата, түшәген, йастығын, мендәрләрен төйәб аппаратлар. Кергәндә мендәргә бастыралар.

Гибадуллина Асылбикә

Шакиржан кызы

(14.02.1916 –1.04.2004)

Безнең әниебез Гибадуллина Асылбикә 1916 елның 14 февралендә Саба районы Шекше авылында дүртенче бала булып дөньяга килә. 1932 елда 15 яшендә Казанга житен комбинаты ашханәсенә эшкә урнаша. Тулай торакта яши башлый һәм кичке мәктәптә укып 4 класс белем ала. 1939 елда авылга кайта һәм әтиебез Кәбир белән гаилә коралар. 1941 елда әтиебез сугышка китә. Әнигә сугыш вакытында төрле эшләр башкарырга туры килгән: бригадир вазифасын башкарган, урман кискән. Тормышлар нинди авыр булса да, әни белән әти биш кыз, бер малай тәрбияләп үстерәләр. Бүгенге көндә барыбыз да исән-саулар, бәхетле картлык кичерәбез.

Әниебез Асылбикә 2004 нче елның 1 апрелендә вафат була һәм Шекше зиратына җирләнелә.

Кызы Дамира кулъязмасыннан.

21.04.2016 ел

Хафизова Фәхрибану

Шәяхмәт кызы

(.....1902 –10.03.1981)

Минем бабамның әнисе Хафизова Фәхрибану Шәяхмәт кызы 1902 елда Шекше авылында туган. Аның 6 баласы булган. Сугыш вакытында ачык кичергән. Ул үзе фермада эшләгән, басуда урақ урган, дүрт чакрым ара йөргән. Аның ире Харис бу вакытта сугышта булган, бөтен авырлык аңа төшкән. Ул сарыкларны, бозауларны караган. Алар ире Харис белән 38 ел бергә яшәгәннәр. Фәхрибану әби 1981 нче елның 10 мартында вафат була. Шекше авылы зиратында җирләнгән.

Хафизов Ханиф абый сөйләгәннәрне оныгы Хафизова Зәринә язды, 6 класс

19.04.2016 ел

Рахматуллина Бибигамилә Нигъматжан кызы

(15.04.1909 –13.12.1991)

Рахматуллина Бибигамилә Нигъматжан кызы 1909 елның 15 апрелендә Кукмара районы Каенсар авылында байлар семьясында туган. Саба районы Алан-Елга авылына 1930 елда Рахматуллин Салих Рахматулла улына хәлле гаиләгә килен булып килә. Монда өч бала таба. Өткәй сугышка 1941 елның июль аенда китә. Әнкәй дүрт бала белән кала. Иң олысына 15 яшь, иң кечесенә 1 яшь була.

Сугыш вакытында әнкәй колхозда нинди эш бар, барысын да эшли: урак уру, көлтә бәйләү, печән чабу, амбарда эшләү, фермада мал карау- бер эштән дә калмый ул. Шулай итеп кызлар үсә тора, урнаша бара, бер малай белән кала. Бик авырлыклар күрә-күрә гомер итә. Тормышлар жайланып, гомер үтә, ул 82 яшькә житә. 1991 елның 13 декабрендә гүр иясе булды.

Төп йортта яшәүче килене Жәннәтнур кулъязмасыннан.

**Гөлсылу
Кәлимуллина**
(...1930 - 6.08. 2010)

Гөлсылу Кәлимуллина 1930 елда Саба районы Алан-Елга авылында туган. 7 класс белем алган. Колхозда эшләп, лаеклы ялга чыккан. 2010 нчы елның 6 августында вафат була һәм Алан-Елга зиратына җирләнелә.

Плугарь булып эшләгәндә
Иңләп-буйлап йөрдек басуны,
Тракторның радиаторы тишек булгач
Әйләнгән саен сала идек суны.
Чаналарга төяп тирес түктөк
Тау ягындагы кырларга,
Бу нужалар тигез булды
Кечеләргә һәм дә зурларга.
Сугыш беткәннен ишеткәч,
Авыл халкының йөзе яктырды.
Җиммерекләргә төзәр вакыт жигте
Ватан безне шуңа чакырды.
Көзен урман кисеп кайтсак,
Кышын төядек вагонга,
Яшь чакта без бер дә арымый идек
Алабута ипие “тәмле” булганга.
Ялган сүзләр түгел, заманы үзе шаһит
Нигә бүген моны дәшмик ди.
Мастерскоен, подвалын, күперен салдык
Истәлегә итеп яшьлекнең
Колхозыбызга нинди наряд килсә,
Эшләп, үтәп кайттык барсын да.
Аяк өстен йөрөп, эшләп ялга чыктык
Йөзөбез ак Ватан каршында.

Онытылмас ул еллар.

Безнең яшүсмер чагыбыз
Туры килде кырыс елларга,
Герман сугыш башлап жэзалады
Өлгермәдек үсеп буйга да
Сугыш чоры балалары
Ятим үсте, иркәлекне күрмәдек,
“Кызым”, - дигән назлы сүзне
Ишетмәде, белмәде.
Сугыш алды кулдан тартып
Ипине дә, балачакны да,
Рәхәт күреп үсмәдек без
Тары бөртеге чаклы да.
Туйганчы йокы тимәде,
Сэгать өчтә үк тордык.
Карт-корылар, бала-чага
Чәчтек, урдык, суктырдык,
Язгы чәчү өчен симәнәне
Ерак авылдн алып кайттык без,
Ат шикелле кышын чана белән,
Жәен арбага жигелеп тарттык без.
Ул сугышны һәркем көрәшеп жиңде
Солдат ашамыйча жиңәме?
Мәңге онытмыйк, ипекәйне урак белән
Жыйган әби, әни, апа, жиңгәне.
Норма тулса, ипи каба идек,
Яңа житкәч ,яңа арыштан
Кыш көнендә урак эше тәмам була
Ачлык башлана иде яңа баштан.

01.01.1930 ел

Авылым хәзинәләре

Туып-үскән авылымның-
Исеме Алан-Елга,
Борынгылар урнашканда
Урманлык булган монда.
Иске урамны аерып
Елга ага киң түгел,
Авылыбыз гүзәллеге
Башка авылдан ким түгел
Авылыбыз бик күңеле
Аланлы да елгалы
Шуңа күрә авылыбызны
Ташлап китеп булмады.
Жәй көнөндә, тау битендә
Кызарып пешә жир жиләк,
Яшьләребез бик тырышалар
Кызларыбыз да зирәк
Тау астында салкын чишмә
Камышлык яннарында
Таң алдыннан кошлар сайрый
Бөдрә талларында.
Мишә буена тезелгән
Тупыл, зирәк һәм талы,
Гомер узды, яшь вакытлар
Сагынып сөйләргә калды
Кызларыбыз сыер сава,
Ир-ат икмәк үстерә.
Өйдә калган әбиебез
Тәмле ашлар пешерә.
Яшьләргә әйтер сүзем шул:
Авилның кадерең белегез,
Үстергән икмәкләрегезнең
Иминлеген күрегез!

Гөлсәрия бәете

“Кызым ни хәлең бар?” – дигәч,
“Рафаэль авырта ла”- диде.
Үзенә авыруларын
Санга сукмады инде.
Бик вакытсыз киттең балам
Өзелә үзәккәем
Валгасри укып кына
Басыла йөрәккәем
Еллар тулып узды балам
Ник бер кайтып китмисең
Төшләремә кереп
Ник бер сүз генә әйтмисең.
Кулыңнан эш китмәде
Кирәк ди- ди
Дөнья күргән
Бердә рәхәт күрмичә.
Яшьлеген белән эшләдең
Армадың да талмадың
Балаларыңнан игелек
Үзен күрә алмадың
Башымдагы яулыгымның
Бизәген кояш алды
Егерме ел тырышканың
Барсы да кешегә калды
Иптәшләрең эштән кайта
Иртәнге жиде тулгач
Күзләремнән яшь тәгәри
Син янымда булмагач
Бигрәк сабыр булдың
Шул, бер генә сүз әйтмәдең
Эч серләреңне бушатып
Нич тынычлап китмәдең
Балаларың укып, эшләп йөри
Барысы да исән әле
Догаларым кабул булып
Тынычлап йокла яме.
Шигырь сыман итеп
Хатлар яздым сиңа
Юксынулар,
Катыш сагышлар
Адресын белмим,
Кайда салыйм
Әйтче Раппым, Аллам
Кайда торалар.

Шарифуллин Хатмулла

Шарифулла улы

(10.06.1929 -30.01.2006)

Шарифуллин Хатмулла Шарифулла улы 1929 елның 10 июнендә эшче гаиләсендә бишенче төпчек ул булып дөньяга килә. Әтисе Шарифулла сугышка алыну сәбәпле, аларның балачаклары авыр була. Ул армия сафларында биш ел хезмәт иттем дип искә ала иде. Хезмәт итеп туган якларына кайткач, Сәрдә авылы кызы Фәйзрахманова Сәгъдия белән гаилә корып, биш кыз тәрбияләп үстерәләр. Хезмәт юлын ул авылларда сөт жыеп башлый. Аннары 1965-1980 елларда авыл халкына газ балоны ташып хезмәт күрсәтте. 1989 елда лаеклы ялга чыкты. 2006 елның 30 январенда бакыйлыкка күчтә һәм Алан –Елга зиратына жирләнде.

Оныгы Хаертдинова Сирена кулъязмасы

Хаертдинова

Миңнебикә

Нигъматжан кызы

(30.10.1910 –1.04.1999)

Хаертдинова Миңнебикә Нигъматжан кызы 1910 елның 30 октябрдә Алан-Елга авылында туа. Сәрдә авылы егете Фәйзрахманга кияүгә чыга. Аларның биш балалары туа. Бер уллары яшытән үлә. Алар Фәйзрахман белән бары тугыз ел яшәп калалар. Сугышка киткән Фәйзрахман кире әйләнеп кайтмый. Миңнебикә яшытән колхозда хезмәт итә.

1999 елның 16 апрелдә бакыйлыкка күчә.

Хаертдинова Сирена

**Валиева Миннегөл
Валиевна**

(15.03.1925 –27.10.1999)

Валиева Миннегөл Валиевна Саба районы Шекше авылында 1925 елның 15 мартында беренче бала булып дөньяга килә.

Менә шуннан башлана инде аңа тормышның ачысын-төчесен татырга. Сугыш башланганда, алар 7 бала калалар, бөтен авырлык олы балага төшә. Ул фермага аяк атлый. Сәрдәдә сыер фермасында сыер сава, сарык, тавык, дуңгыз- бозау барысын да карый ул. Әле ул коммунист та була, аның мактау кәгазләре бик күп. Олыгая башлагач, мәктәпкә жыештыручы булып эшкә урнаша. Ялгызы ике бала тәрбияләп үстерә. Аның тормыш юлы бик авыр һәм катлаулы үтә.

1999 елның 27 октябрдә 74 яшьтә дөньядан китә. Шекше зиратына жирләнгән.

Миннегөл апа кызы Зәлилә кулъязмасы

24.04.2016

Миннегөл апа хезмәттәше
Гаделхакова Рәзифә белән эш
вакытында

Галимуллина Нурсабак

Шәвәли кызы

(...1912 - 30.05.1983)

Минем әнием Галимуллина Нурсабак Шәвәли кызы 1912 елның январь аенда Алан-Елга авылында колхозчы семьясында беренче бала булып дөньяга килә. Әтисе Төхфәтулла улы Шәвәли, әнисе Идрис кызы Шәмсебанат була. Әнисе бик яшәтән үлү сәбәпле, әни үги ана белән үсә. Гаиләдә өлкән бала булу сәбәпле әнигә белем алу мөмкинлеге булмый, ул я дин сабагы, я латинча белем алу бәхетенә ирешә алмый. Шулай да ул өйдә хатын-кыз эшләренә бик тиз өйрәнә һәм бик тырыш эш сөючән бала булып үсә.

Әтием Галимуллин Кәрим Галимулла улы белән (ул да шушы ук авылда 1911 елның декабрь аенда туган) танышып, аның белән тормыш коралар. Әтием дә бик тырыш, белемле(заманына күрә)гарәпчә, латинча һәм кириллицаны да белә. Яшәтән үк хисапчы, бригадир, соңыннан колхоз рәисе булып эшли. Бөек Ватан Сугышына “Тельман” исемендәге колхоз рәисе булып эшләгән вакытында алына һәм кире әйләнеп кайту бәхетенә ирешә алмый. Рота командиры, соңыннан майор исеменә алып, II дәрәжә Кызыл Йолдыз, I дәрәжә Ватан Ордены һәм бик күп медальләр алып, 1945 елның 5 февралендә Герман жирендә ятып кала.

Әнием аны гомер буге сагынып көтеп, бер мине тәрбияләп үстерде. Әнием гомер буге колхозда тырыш хезмәт куйды. Урак уру, печән чабу һәм башка эшләрдә гел алдынгылар рәтендә йөрдә. Бирелгән нормаларны артырып үтәп, мактау такталарында булды. Ул вакытта тормышлар бик авыр, ягарга-ашарга юк, бөтен авыр эш хатын-кыз өстендә, кул көче белән башкарыла иде. Еракка барып урман кисүләр, окоп казулар, вагон төяүләр, симәнә орлыкларын жылкәгә асып ерак авыллардан алып кайтулар. Малга ашату өчен печәннәрне баш түбәсенә көлтәләп куеп ташулар һ.б. авыр эшләр барысы да кул хезмәте белән башкарыла иде. Сугыш чорында “Ирләребез исән-сау дошманны жиңеп кайтсын өчен”, -дип тырышсалар, сугыштан соң илне күтәрү өчен тырыш хезмәтләрен куйдылар.

Әнием шушы авылда яшәп, 1983 елның 30 маенда вафат булды. Алан-Елга зиратына жирләнде.

Кызы Ахатова Нурия апа кулъязмасыннан.

24.04.2016 ел

**Корбанова Миңнебикә
Нурулла кызы**

(16.06.1903 –18.12.1988)

Корбанова Миңнебикә Нурулла кызы 1903 елның 16 июнендә Алан-Елга авылында туган. Фермада эшлэгән. 1926 елда Тимершык авылына Габделвәли исемле егеткә кияүгә чыккан. Хезмәтен анда да фермада дәвам иткән, сарыклар караган. Өч бала тәрбияләгән. Олы кызы Миңнур 1928 елда туган, улы Ханиф 1931 елгы, кече кызы Асия 1941 елгы. Ул бүгенге көндә Илэбэр авылында яши. Миңнебикә әби сугышта Габделвәли бабайны югалткач, 1947 елда туган авылына әйләнәп кайта. Гомер буе фермада эшләп пенсиягә чыга. Килене, улы белән яшәп, оныклар үстерешә. Авылда укымышлы абыстай булып, корьәннәр укып йөри.

1988 елның 18 декабрендә вафат була. Алан-Елга авылы зиратына жирләнә.

Оныгы Зөлфия, 24.04.2016 ел

Хаернасова Гайшәбикә

Ислам кызы

(...1907 –6.05.1979)

Хаернасова Гайшәбикә Ислам кызы 1907 елда Тимершык авылында туган. Яше житкәч авылында кая кушсалар шунда эшлэгән. 1935 елда Алан-Елга авылына Хажи исемле егеткә кияүгә чыккан. Өч ир бала табып үстергән. Беренче баласы Хаернасов Миннехан 1938 елгы, икенчесе Хаернасов Хәмит 1940 елгы, өченчесе Хаернасов Мидехәт 1943 елгы. Алан-Елгага килгәч тә колхозда эшлэгән. Ире Хажи 1943 елда сугышка китеп, яраланып 1945 елда кайткан һәм 1946 елда вафат булган. Гайшә әби улы Хәмит гаиләсендә яшәп 1979 елның 6 маенда вафат булган.

Улы Хәмит, килене Хәнүзә сөйлэгәннәрдән.

Хисамова Әлфинур Галиәхмәт кызы

1926 нчы елның 17 январендә
туган.

Әлфинур апа
мәктәп бакчасында
үзенең хезмәттәше
Габделхакова
Рәзифә белән

Сулдан: Әлфинур
апа үзенең
хезмәттәшләре
Габделхакова
Рәзифә, Вәлиева
Миннегөл,
Аглиуллина
Рәхимә белән.

Шаяхметова Разыя

Хаертдин кызы

(1908 –8.01.1987)

Шаяхметова Разыя Хаертдин кызы 1908 нче елда Шекше авылында туа , 4 кыз һәм бер малай булып буй житәләр. Әбинең туган нигезе Хайретдинов Ризван абыйлар йорты. Ризван абый әбинең энесенен малае. Разыя әбием гомере буге ямьле Мишә буенда гомер кичерә. 1930 нчы елда Алан - Елга авылынын Шәяхмәтләр гаиләсенә килен булып төшә, Хужи бабай белән 6 бала тәрбияләп үстерәләр. Яшьлеге колхозлашу чорларына туры килгәнлектән , бригадир нинди эш куша барын да эшләгән. Иртә яздан , кара көзгә кадәр колхоз басуында булганнар. Әби бәрәнгене кыскач белән кар арасынан жыя идек, дип сөйләгәннен хәтерлим. Зиннур абый сөйләве буенча, хәзерге сыер фермалары урынында басу булган , уфалла арбасы белән ул этине басуга имезергә йөрткән. Ә анда колхозчыларга гел борчак боткасы пешерә торган булганнар. Әбием Разыя 1987 елның 8 январендә вафат була һәм Алан—Елга зиратына жирләнелә.

Кукмарада яшәүче оныгы

Ахметзянова Ләйсән кулъязмасыннан.

Гатауллина Махиасма

Шәмсетдин кызы

(.....1907 - 16.09.1989)

Гатауллина Махиасма Шәмсетдин кызы 1907 нче елда Саба районы Эзмә авылында туган. Өч бала тәрбияләгән Рәшит, Гөлбану, Рәйсә. Ире Сөнгатулла сугышта улеп калган. Үзе 1989 нчы елның

16 сентябрендә вафат булды һәм Алан –Елга зиратына жирләнделә.

Фаваризова Рәлинә, 6 класс

**Зарипова Минниса
Хәмидулла кызы
(12.09.1910 –25.05.2002)**

Зарипова Минниса Хәмидулла кызы- 1910 нчы елның 12 нче сентябрдә туган. Этисе Хамидулла һәм әнисе Бибиниса гаиләсенә куаныч өстәп ,беренче бала булып дөньяга аваз салган. Әбиемнең тагын ике сеңлесе Мөнәвәрә белән Сәвия һәм бер энекәше Хөснулла туган. Үсеп буй житкәч, Алан – Елга авылы егете Хафиз улы Гомәргә тормышка чыккан. Алар бик тату, нык гаилә булып яшәгәннәр. Бер – бер артлы балалары Гөлжиһан, Нуржиһан, Габдулла, минем әтием Нурайхан туган. Матур гына гомер иткәндә, сугыш башлана. Бабам Гомәрне 1941 елда сугышка алалар, шул ук елны ул сугышта хәбәрсез югала. Дүрт бала белән әбием тол кала.

Озак та тормый ,кызы Нуржихан үлеп китә, 18 яшендә Габдулла атлы улы да гүр иясе була. Күргән хәсрәтләренә тешен кысып түзеп, аллага шөкер итеп, яши әбием.

“Тормышта нинди генә авырлыклар килсә дә сыерны бетермәдек, балаларым тук булсыннар, кешенекенә кызыкмасыннар дип яшәргә тырыштым,” - ди торган иде әбием.

Колхозда бер эшне дә сайламыйча хезмәт куя әбием. Сугыш вакытында ачлы- туклы килеш станциягә вагон төяргә, урман кисәргә, окоп казырга йөргән ул. “Өйгә кайтып житкәнче чабатаның асты төшеп кала, аяклар өши,” - дип сөйли торган иде. Мичкә салып пешергән икмәкне, йомыркаларны, сөтне, язган майларны балалар авызыннан өзеп, салымга жыеп алып чыгып киткәндә ,үзәкләр өзелә иде дип сөйләгәнә хәтердә.

Ике газиз баласының да толлык ачысын күрергә насыйп була ана:
кызы Гөлҗиһан 28 яшендә ике бала белән, улы Нурайхан 45 яшендә
берсеннән – берсе кечкенә дүрт бала белән тол калалар. Улының
балаларын, ягъни безне үстерү, кеше итү өчен, әбием бар көчен
кызганмыйча тырышты. Бүгенге көнебез өчен аларга мең рәхмәт!!
Олыгыйган көнендә әбием ак әби –авылыбызның абыстае булып яшәде.
Зиһенле, зирәк, камил акыллы әбием янына ярдәм, киңәш сорап тирә-
күрше авыллардан да киләләр иде. Кешеләргә гел ярдәм итеп, үзе дә
кадер – хөрмәттә гомер кичерде әбием.

Әбием ,бакый дөнъя турында сүз чыкканда , жәй көне чәчәкле, көз
көне моңсу, кыш көне суык, яз көне ямьле кайчан гына китәсе инде дия
торган иде. 2002 нче елның 25 нче маенда 91 яшендә әбием вафат булды.
Урының жәннәттә булсын, Әбием!!!

Шәмәрдәндә яшәүче Мөхәммәтжанова Чулпан кулъязмасыннан.

Вафин Гаптелкаюм

Вафа улы

(1.02.1929 – 5.08.1999)

Вафин Гаптелкаюм Вафа улы 1929 елның 1 февралендә туган. Аңа 12 яшь тулган вакытта сугыш башлана. Сугыш вакытында алар ат жигеп, Шәмәрдәндә, урман кисеп, агач чыгарырга йөриләр. Яз көне ат белән чәчүлек орлык ташыйлар. Аны шул елларда эшлэгәнә өчен “За доблестный труд” дигән медаль белән бүләклиләр.

Каюм бабай гомере буе туган авылында “Ирек” колхозында эшли. “Хезмәт ветераны” дигән исемгә лаек була.

1954 елда Арча районы кызы Тәскирә белән кавышалар. Дүрт малай, ике кыз тәрбияләп үстерәләр.

1989 елда лаеклы ялга чыга. 1999 елның 5 августында вафат була. Алан-Елга авылы зиратына жирләнә.

Сафина Айсинә 9 класс, Алинә 4 класс

Галимжанова Нәсимә

Гайфулла кызы

(9.12.1913 –4.08.1994)

Галимжанова Нәсимә Гайфулла кызы 1913 елның 9 декабрендә туган. Атасы Рахматуллин Гайфулла. Анасы: Рахматуллина Мәргүбә Сафиулла кызы.

1932 елның 26 июлендә Галимзянов Рахимжан Галимжан улына кияүгә чыккан. Балалары: Рахматуллина Тәслимә 1937 елгы, Галимжанов Ильяс 1940 елгы.

Сугыш вакытында окоп казуларга һәм башка төрле эшләргә йөргән. Пенсиягә чыкканчы ,дуңгыз фермасында мал караучы булып эшләгән.

1994 елның 4 августында вафат булган, Алан-Елга авылы зиратына жирләнгән.

Оныгы Алмаз язмасы, 24.04.2016 ел

Рахматуллина Гыйлминур

Жиһанша кызы

(1.01.1900 –1.01.1980)

Рахматуллина Гыйлминур Жиһанша кызы 1900 елның 1 январь Арча районы Сикертән авылында туган. Алар алты бала булганнар. Иң олы бала Гильминур, Гафур, Шәкүр, Зәкия. Жиһанша бабай ат печүче, сөннәтче, итек басучы булган. Биш бала белән Жиһанша бабай Казахстанга, Полбагар шәһәренә китә. Булачак ире белән ул Казахстанда таныша. 1921 елга китеп, 1923 елда кайталар. Жиде атна жәяү кайталар. Шекшегә кайтып яшиләр. Жиде бала тәрбиялиләр. Өч балалары кечкенә вакытта ук үлә. 1938 елда өлкән апалары дары заводына китеп эшли. Уракны оста урган. Сыер фермасында сыер сауган. Сыер фермасы Сабантуй урынында була. Аннан окоп казырга жиһәрәләр. Бер кыш бие анда окоп казый. Аягын өшетеп кайта. Амбарда биш ел тирәсе каравылчы булып эшли. Хезмәт ветераны исеменә лаек булды, пенсиягә чыкты.

1933 елны Алан-Елга Шәрифә белән Казанга съездга барган. Анда аларга бүләк итеп күлмәклек биргәннәр. Съездда “Коммунист ул нинди кеше?”-дигән сорауга, “Коммунист, пәйгамбәр шикелле кеше була,” дигән.

Сыер, кәжә асраганнар. Этисенең тегү машинасын сатып, сука алганнар.

1980 елның 1 январенда вафат була.

Кызы Идиятова Гәзизә сөйләгәннәрдән.

**“Баш иябез
Бөөк елларга”**

Мирзекиева Миңнебикә

Хәмит кызы

(8.07.1932 –24.03.2015)

Мирзекиева Миңнебикә Хәмит кызы 1932 елның 8 июлендә Саба районы Юлбат авылында туа. Балачак елларны урман кисеп, Шәмәрдәннән чана белән симәнә ташып үтә. Бәхет эзләп ,көчкә паспорт юнәлтөп, иптәш кызлары белән Мәскәүгә китә. Мәксәүдә дә аларны бәхетле тормыш көтөп тормый, салкын яшелчә подвалларында эшләп, аяклары, куллары өши. Шунда әти белән танышып, 1953 елда Шекшегә кайтып төпләнәләр. Аннан бөтен гомерен колхозда эшләп үткәрә. Башта тавыклар карый, аннан сарыклар, таналар, дуңгызлар карый. Кайда гына эшләсә дә, әни барлык эшләрен намус белән башкара. 41 ел стаж белән пенсиягә чыга.

2015 елның 24 мартында якты дөньядан китеп ,Алан-Елга зиратында җирләнә.

“Баш иябез
Боек елларга”
